

Základní informace o výstavě

Místo konání: Veletržní palác, Dukelských hrdinů 47, Praha 7

Datum konání: 5. října 2016 – 8. ledna 2017

Výstava obsahuje přibližně 140 grafických listů, jež přiblíží proměny výtvarného umění ve Spojených státech amerických od 18. do 20. století. Kolekci sestavili kurátoři z Národní galerie ve Washingtonu.

Díky své povaze replikovatelného obrazu grafické listy nabízí unikátní vhled do proměn americké společnosti v průběhu ustavování jejích základních principů a rysů. Tisky byly nedílnou součástí politických diskuzí, zábavy, šíření informací i umělecké produkce, slučují tedy v sobě základní funkce, které obraz může ve společnosti a v její komunikaci zastávat.

Tento rys grafických děl byl důležitý zejména v době, kdy jiné formy opakovatelného obrazu byly nedostupné, tedy před vynálezem fotografie (přibližně ve 20. letech 19. století). Proto jsou některé příklady grafických listů z koloniálního období přímo tematicky spjaty se zásadními událostmi amerických dějin. Pozdější příklady se zabývají otázkami formy, které zásadní pro uvažování o obrazu a o výtvarném umění ve 20. století. Díky své dostupnosti a reprodukovatelnosti se staly důležitým médiem šíření těchto uměleckých novinek.

Vzhledem k tomu je výstava členěna trochu neobvykle: nejedná se, přísně vzato, ani o časové, ani o tematické řazení. Místo toho jsou do přehlídky zahrnuty kapitoly, které ukazují význam grafického tisku pro vývoj amerického umění i společnosti jako celku. Evropský divák se tak může seznámit s rolí grafiky při prozkoumávání amerického kontinentu, emancipaci Afroameričanů i v politickém životě obecně.

Výtvarné umění na severoamerickém kontinentu se dlouho přidržovalo evropských vzorů. Ambiciózní američtí umělci odjížděli do Evropy, zejména do Paříže, Londýna či Mnichova, aby tam studovali na prestižních Akademiích výtvarného umění a osvojili si jazyk vytríbené malby a kresby. Tato praxe v základních rysech přetrvávala až do první poloviny 20. století.

Jakkoli podobné si však byly výrazové a formální prostředky severní Ameriky a Evropy, témata zpracovávaná uměním obou oblastí se lišila. Světy, ve kterých žili Evropané a Američané 18., 19. a dokonce i 20. století, mohly být zásadně odlišné, počínaje kulturními obyčejí, přes politické uspořádání až k umělecké tradici. Na rozdíl od svých evropských současníků se američtí osadníci museli v prvních fázích osidlování nového kontinentu soustředit na ryze praktické otázky. Umělecká produkce se proto rozvíjí v porovnání s Evropou později, společně se vzrůstajícím počtem potenciálních koupěschopných zákazníků, s postupující industrializací i se vzrůstajícím národním povědomím.

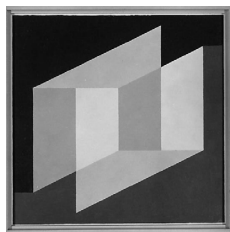
Výtvarné náměty k výstavě Za hranice grafiky...

Výstava Americká grafika tří století z National Gallery of Art ve Washingtonu je specifická svou rozsáhlostí a množstvím autorů, kteří jsou na ní zastoupeni. Pro výtvarné náměty jsme vybrali pár zásadních vhladů do výstavy, které jsou typické svým přesahem za hranice grafiky, neboť jejich autoři nebyli primárně grafiky. Náměty, které jsou ve výstavě prezentovány v grafickém studiu, můžete ve škole dále rozvíjet.

Prostor v grafice

Skládejte průhledné folie nebo pauzáky, na kterých jsou zakreslené linie a tvary (obdélníky, čtverce či kosodélníky), přes sebe tak, abyste vytvořili iluzi prostoru. Vytvořte více různých variant.

Joseph Albers byl žákem a později učitelem na umělecké škole Bauhaus. Byl jedním z prvních moderních umělců, kteří zkoumali působení barev na psychiku. Velká část Albersových obrazů je tvořena pouhými soustřednými čtverci vytvořenými čistými barvami. Barevné kombinace překrývajících se čtverců byly přesně v souladu s jeho teoriemi barvy. Albers je také považován za předchůdce op-artu a minimalismu.

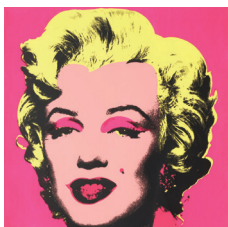
Albersovi grafické principy svou absencí barvy otevřely nové možnosti práce s prostorem. Pokud v obrazech vynecháme barvy a nahradíme je škálou šedých ploch a tvarů, které vrstvíme přes sebe, vytvoříme iluzi prostoru v ploše.

Proměnlivé linie

Na dřevěnou destičku zatlučte hřebíky tak, aby místa, kde budou umístěné hřebíky, kopírovala linie kresby dřeva. Mezi hřebíky napínejte kulatou gumičku, jejíž barva bude na dřevěném pozadí vytvářet barevný kontrast. Využijte záchytné body na dřevěné desce k uchycení pružné gumy tak, aby byla napnutá. Zkuste takto vytvářet libovolné kompozice tvarů.

Joseph Albers v další grafické práci vyzkoušel kombinaci přírodních růstových linií dřeva s exaktními kontrasty tvarosloví strukturální kompozice.

Pop-art

Zkuste odhadnout v kolika vrstvách byly postupně tištěny grafiky a obrazy Andyho Warhola a Roye Lichtensteina. Vyberte si jeden z obrazů těchto autorů. Připravte si a vyřežte papírové šablony pro jednotlivé vrstvy obrazu. Místo rastru v pozadí můžete použít třeba jemné pletivo, kovovou nebo dřevotřískovou perforovanou desku. Postupně sprejujte přes sebe jednotlivé vrstvy. Vytvořte pop-artové obrazy, které budou připomínat komiksová okna. Můžete je doplnit o komikové bubliny.

Stejným způsobem můžete zpracovat i téma portrétu nebo zátiší.

Andy Warhol byl vůdčí osobností pop-artu a zakladatelem studia The Factory; proslavil grafickou metodu sítotisku. Jeho tisky byly inspirovány komiksovými a hollywoodskými hvězdami – Dickem Tracym, Pepkem námořníkem, Supermanem, Elizabeth Taylor i Marilyn Monroe. Začal vytvářet díla plná referencí na reklamy na různé produkty. Technika sítotisku mu umožnila reprodukovat díla v masovém množství.

3D do 2D

Zkuste vyhledat na Googlu monumentální sochařská díla a prostorové objekty Richarda Serry. Inspirujte se jimi. Pracujte s černými tvary z technické gumy, které můžete umisťovat v písku a vytvářejte 3D kompozici z tvarů. Kompozice můžete měnit a v průběhu práce je fotit. Výsledný objekt, který vytvoříte, sledujte skrze rámečky. Pozorujte kompozici černých tvarů v písku ohraničených rámem z různých úhlů. Jednotlivé průhledy, které vidíte, můžete zakreslit černým fixem na bílou kartičku.

Richard Serra vytváří minimalistická sochařská díla z industriálních materiálů. Jeho grafická díla jsou často variací na jeho 3D objekty. Pracuje s možnými způsoby umístění tvarů ve formátu.

Ryté detaily

Pozorujte detaily Whisterovy rytiny. Můžete zkusit zaznamenat různé linie a struktury, které zrovna vidíte kolem sebe, rydly do malé měděné desky. Postupně bude vznikat grafika tvořená liniemi. Grafiku můžete vytisknout ve škole na grafickém lisu. Pokud lis ve škole nemáte, můžete rýt do pevnějších fólií nebo plastových podložek. Vodou ředitelnou grafickou barvu zatřete tamponem do vyrytých míst, zbylou barvu z povrchu opatrně setřete.

James McNeill Whistler byl významný britský malíř a grafik, který se zasloužil především o rozvoj grafické techniky leptu.

Doprovodné programy pro školní skupiny, děti a mládež

Podívejme se spolu na Americkou grafiku...

Prohlídka výstavy s galerijním pedagogem doplněná o tvůrčí etudy rozvíjející vnímání uměleckých děl.

Cena: základní v češtině 50 Kč / program / 1 žák (při skupině menší než 20 dětí 1 000 Kč / 1 skupina). **Doba trvání:** cca 90 min.

Rezervace: nutná.

Obraz, text, komunikace

Program pro 2. stupeň základních škol a pro střední školy.

Grafické tisky nejsou jen uměleckými díly, ale také prostředky dorozumívání. Způsoby, jakými nás oslovují a informují jsou ale osobité. Přijďte se dozvědět, jak se liší čtení textu a „čtení“ grafiky! Jedná se o dvojjazyčný program vedený v češtině a v angličtině.

Cena: základní 2 400 Kč / program / 1 skupina do 22 osob / **Doba trvání:** cca 90 min. **Rezervace:** nutná

Program for school groups – Image, text, communication

At the same time, prints are works of art and means of communication. Their way of addressing and informing an audience is specific though. Come and learn the difference between reading a text and “reading” an image!

Admission fee: 2 400 CZK per group from 1 to 22 persons / **Duration:** 90 minutes / **Reservations** required

Jednodenní grafická dílna pro studenty a dospělé

Sobota 3. 12. Jedním tahem +

Výstava bude inspirací pro vlastní grafickou tvorbu v technice litografie. Dílnu povedou umělci Petr Korbelář s Lenkou Kerdovou. Dílna začne ve Veletržním paláci, a pak se přesune do litografické dílny ve Zdibech (z Kobylis 8 min. autobusem). Max. počet 8 osob. Není třeba předchozích zkušeností.

Cena: 1 000 Kč (včetně výtvarného materiálu) za 1 osobu / **Doba trvání:** 10.00 – 18.00 / **Rezervace:** nutná.

Výtvarná dílna pro studenty

Sobota 22. 10. Nové variace z Nového světa

Zajímá vás nový pohled na známé věci? Přijďte prožít netradiční variace na tradiční grafické techniky! Národní galerie ve spolupráci s Page Five (pagefive.com), mladým nezávislým nakladatelstvím a knihkupectvím, ale hlavně kolektivem milovníků tisků, papíru a umění, připravila grafickou dílnu k výstavě Americká grafika tří století. Max. počet 12 osob.

Cena: 200 Kč (včetně výtvarného materiálu) za 1 osobu / **Doba trvání:** 13.00 – 17.30 / **Rezervace:** nutná.

Doplňující informace k výstavě

Důležitá hnutí amerických dějin umění

Hudsonská škola

Umělci skupiny zvané Hudsonská škola (Hudson River School) se soustředili na krajinomalbu, zejména na scenérie v okolí řeky Hudson. Krajinomalba byla v USA po většinu 19. století nesmírně oblíbená, jednalo se o nejpopulárnější žánr malby a grafiky. Malíři Hudsonské školy malovali své motivy přímo v plenéru, nikoli v ateliéru, a podnikali proto dlouhé a četné cesty po severní i jižní Americe. Příroda na jejich malbách je majestátní a člověk s ní žije v harmonii, proto se na jejich plátnech často objevuje kontrast mezi divočinou a zemědělskou krajinou. Měli za to, že americká příroda je manifestací boha. Tento pohled sdíleli malíři Hudsonské školy s dobovými filozofy jako byl například Henry David Thoreau (1817–1862).

Hnutí dosáhlo největší slávy v polovině 19. století. Hovoří se o první (Thomas Cole) a druhé (Asher Durand, Frederic Edwin Church) generaci hnutí. Reprodukce svých maleb otiskovali v populárních časopisech. Po konci občanské války byly jejich nejslavnější obrazy převedeny do grafických listů.

Významní umělci: Thomas Cole, Asher Durand, Frederic Edwin Church

Thomas Cole, Pohled z hory Holyoke, Northampton, Massachusetts po bouřce, 1836 MET, New York

Frederic Edwin Church, V srdci And, 1859, MET, New York

Ashcanská škola (Ashcan school)

Termín označuje sdružení amerických realistických malířů činných na přelomu 19. a 20. století. Zpočátku se jednalo o posměšné označení (ash can – popelnice), protože se ve svém díle soustředili na zobrazování chudoby a těžkostí městského života. Tento zájem byl založen na přesvědčení, že akademická malba v podobě, jaká byla vystavována a vyučována na uměleckých školách, zcela přehlíží problémy své doby a existuje izolována od skutečných společenských potřeb.

Jejich práce reagovaly na skutečnost, že během let 1890–1920 se počet obyvatel New Yorku téměř zčtyřnásobil a metropole se stala nejlidnatějším městem Spojených států. Na příliv imigrantů však nebyla městská infrastruktura připravena a řada lidí musela přežívat v tragicky nuzných podmínkách. Na tuto situaci reagovali také fotografové jako například Jacob Riis (1849–1914) a vytvořili osobitou tradici americké dokumentární fotografie.

Zakladatelskou osobností Ashcanské školy byl Robert Henri (1865–1929), jenž si popisný realismus osvojil na pensylvánské Akademii výtvarných umění u svého učitele Thomase Eakinse (1844–1916). Přejal od něj také přesvědčení, že umění by se mělo pouze odvozovat od reality. Hledal proto svá témata zejména v oblastech, které byly považované za nízké a nehodné zobrazování.

Jeho prvními následovníky byli ilustrátoři listu Philadelphia Press (John Sloan, George Luks, Eugene Glackens), kteří v malbě v Henriho stylu mohli uplatnit své precizní kreslířské schopnosti. Díky zvolenému médiu a stylu se soustředili na detail, a díky svému původnímu povolání uměli též zachytit rozhodující okamžik a zkomponovat do něj celý příběh.

V prvním desetiletí 20. století organizovali členové sdružení své vlastní výstavy, protože jejich práce byla pro Akademii nepřijatelná (Výstava nezávislých umělců, 1910). To byl zcela neobvyklý postup a ukazoval na zásadní změny ve struktuře uměleckého světa. Roku 1913 pak pomáhali s organizací Armory Show, výroční přehlídky, na níž se toho roku představila americkému publiku kolekce evropského moderního umění.

Významní umělci: John Sloan, Edward Hopper, Robert Henri

Edward Hopper, Noční ptáci, 1942, Art Institute of Chicago

John Sloan, Mozaika, 1917

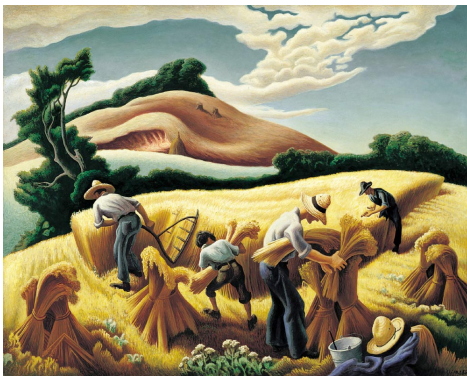
Americký regionalismus

Hnutí vychází z některých myšlenek Ashcanské školy a ve třicátých letech 20. století obnovuje tradici realistické malby. Jeho rozvoj souvisí s Velkou hospodářskou krizí s nástupem fašismu a nacismu v Evropě. Třicátá léta byla dekadou, kdy americké umění zkoumalo americkou tradici až k bodu izolace od Evropy. Tomu odpovídaly i politické tendence založené na vypjatém nacionalismu. Největší popularity a vlivu hnutí dosáhlo v letech 1930–1935, ve čtyřicátých letech se postupně vyprázdnilo a přestalo být relevantní.

Autoři sdružení v tomto hnutí také reagovali na postupné etablování abstraktního umění, které chápali pouze jako evropskou dekadentní tendenci. V americkém kontextu nebylo moderní umění ve třicátých letech ještě zdaleka definováno a vedly se živé debaty, co tento pojem vlastně obnáší a jak by moderní americká tvorba měla vypadat. Pro americké regionalisty měla být realistická a zaměřující se na specificky americkou zkušenost ve městech i na venkově. Tito autoři však svá témata často idealizovali.

Třicátá léta byla také v americkém uměleckém světě dobou, kdy se ustavil Americký umělecký kongres, národní organizace sdružující umělce a aktivně vystupující proti fašismu. Tato platforma nepodporovala pouze jedinou estetiku, byla naopak otevřená různým uměleckým názorům, a proto se na čas stala místem živých debat o povaze a budoucnosti amerického umění. Po vstupu USA do druhé světové války se hnutí zapojilo do válečného úsilí grafickou soutěží America in the War, jež probíhala na několika místech v USA.

Významní umělci: Thomas Hart Benton, Grant Wood,

Thomas Hart Benton, Sklizeň pšenice, 1938, Saint Louis Art Museum
Grant Wood, Kvarteto, 1938, Smithsonian

Pop-art

Po konci druhé světové války se místo Paříže stal centrem výtvarného umění New York. Tento posun ovlivnila řada faktorů: příslušníci evropské avantgardy hledali azyl v USA a stávali se tam vlivnými učiteli na prestižních uměleckých školách, odkaz evropského modernismu už nebyl zdaleka tak svazující, protože se během války sám zdiskreditoval a v neposlední řadě k dominanci New Yorku přispěla i americká poválečná prosperita, jež sem přitáhla vlivné obchodníky s uměním. Výrazem nově nalezeného uměleckého sebevědomí se stal abstraktní expresionismus a časopis Time se dokonce tázal svých čtenářů, zda je jeho nejslavnější představitel, Jackson Pollock (1912–1956), největším soudobým umělcem.

V šedesátých letech se ale tento výraz vyprázdnil a umělci hledali nový výtvarný jazyk, který by lépe vyhovoval spotřební americké společnosti. Ačkoli pop-art původně začal ve Velké Británii a pro Independent Group, jeho britské představitele, byl mimo jiné prostředkem, jak se vyrovnat s poválečnou devastací, našli Američané svůj nový styl právě zde. Mnoho umělců také sledovalo proměny věd o znacích a jazycích, které v šedesátých letech prodělávaly radikální obraty, a včleňovalo nové myšlenky o povaze znaku a obrazu do své práce.

Pop-art tak zdaleka není oslavou konzumu, spíše tuto rovinu používá ironicky a maskuje jí společenskou kritiku, zhusta namířenou právě na bezuzdný konzum.

Významní umělci: Roy Lichtenstein, Claes Oldenburg, Robert Rauschenberg

Roy Lichtenstein, Sladké sny, 1965

Robert Rauschenberg, Nehoda, 1963

Ten, který vytváří obrazy

Ve své většině však tato zobrazení nebyla zamýšlena jako umělecká díla, nýbrž jako dokumenty etnografické povahy. Do severní Ameriky se vypravovali evropští přírodovědci doprovázeni umělci, kteří měli zvědavému domácímu publiku přiblížit taje Nového světa včetně jeho původních obyvatel. Tyto obrazy proto mohou být popisné a soustředit se spíše na typické rysy kmene a jeho tradiční oděv, a to až do té míry, že mohou i opomíjet individualitu modelu.

Karl Bodmer (1809–1893): franko-švýcarský grafik, kreslíř a rytec, jenž si v Německu získal oblibu především svými říčními krajinami a ve Francii jako člen Barbizonské školy. Ve Spojených státech je však znám jako malíř amerického západu. V letech 1832–1835 doprovázel prince Maximiliána z Wied-Neuwied (1782–1867), přírodovědce a žáka Alexandra von Humboldta, při jeho expedici k řece Missouri. Práce Karla Bodmera pak vyšly roku 1844 tiskem v knize nazvané Cesty prince Maxmiliána z Wiedu do nitra severní Ameriky, kterou napsal jeho zaměstnavatel. Bodmerovy grafiky silně ovlivnily představy Evropanů o Americe a stejně tak formovaly uvažování Američanů o nich samotných.

Během svých cest se však Karl Bodmer spřátelil se dvěma příslušníky kmene Mandanů a vytvořil několik jejich portrétů, v nichž pečlivě zachytil detaily jejich tradiční zbroje. Oba muži jej natolik zaujali, že vytvořil jejich portrét dlouho po návratu do Evropy. Jeden z nich, Síd-Chida, Žluté pírkó, využil mnoha příležitostí, kdy stál modelem, a sám se naučil kreslit. Ve svých pracích kombinoval postupy, které odkoukal od Bodmera, s tradičními prvky umění svého kmene.

Doporučená literatura vztahující se k tématu etnografického obrazu:

EVA BENDOVIÁ, TOMÁŠ WINTER, Amerika k sežráním : Nový svět v grafice 16.–18. století, Praha, Národní galerie v Praze, 2009.
SVATAVA RAKOVÁ, Dobrodruzi, puritáni a Indiáni : Angličané v Novém světě, Praha 1998.

Vystavená díla vztahující se k tématu:

John Simon podle Johna Verelsta, Král Generethgaricku, po 1710, mezzotinta
John Simon podle Johna Verelsta, Král Říčního národa, po 1710, mezzotinta
John Hall podle Benjamina Westa, Smlouva Williama Penna s Indiány, 1755, rytina
Karl Bodmer, Portrét Sih-Chidě a Mahchsi-Karehdeho, 1842, rytina a akvatinta

Témata k debatě se studenty:

Jak byste fotografovali původní obyvatele Ameriky? Liší se od vašeho pojetí nějak vystavené tisky? Můžeme z nich vyčíst záměr autora? Co nám může posloužit jako nápověda?

„A přišla válka...“

Rozkol a rozpor ve vizuální kultuře poloviny 19. Století

Celá 50. léta 19. století prostupoval americkou společností pocit prohlubující se krize. Válka však propukla až roku 1861. Na počátku byly obě strany přesvědčeny o svém rychlém vítězství; Sever spoléhal na svou ekonomickou a početní převahu, Jih na své objektivně schopnější generály, údajně obětavější obyvatele a v neposlední řadě i na rychlý zásah evropských mocností, jež byly závislé na zdejší bavlně. Velká Británie i další státy však zůstaly neutrální.

Od počátku války prochali otroci na území v držení Unie. To vnášelo do veřejného prostoru téma osvobození otroků, které to té doby zajímalo pouze abolicionisty a radikální republikány. Na Severu se zvedla silná protitrokařská nálada. Prezident Lincoln vnesl do politických debat téma emancipace otroků, které z dlouhé a náročné války, s níž už většina obyvatel ztrácela trpělivost, učinil v očích Seveřanů spravedlivý boj s jasným cílem. Ze střetu dvou armád se tak však definitivně stal střet dvou politických systémů.

Vize americké občanské války se značně liší v kolektivních pamětech Jihu a Severu. Obě oblasti ale sdílejí přesvědčení, že se jednalo o určující americkou zkušenost, jež formovala moderní USA. Tomu do značné míry odpovídá i historické poznání. V populární i vysoké kultuře se události válečných let často vyprávějí téměř formou hrdinského eposu.

Winslow Homer (1836–1910): malíř a grafik, věnoval se zejména technice litografie. Pracoval také jako ilustrátor časopisu Harper's Weekly, jenž ho coby speciálního zpravodaje-ilustrátora poslal na frontu. Proslavil se však jako krajinář specializující se na maríny, tedy námořní a mořské scenérie.

Během občanské války vytvářel zprvu anekdotické scény s vojenskými náměty, posléze ukazoval však také dopady války na civilní život. Malby s takovými náměty vystavoval v letech 1863–1866 každoročně na výroční přehlídce výtvarného umění nazvané Národní akademie kresby (National Academy of Design), kde se jim dostávalo značné pozornosti a ocenění. Část jeho poválečného díla se také zabývá otázkou smíření a sjednocení amerického národa.

Doporučená literatura vztahující se k tématu zachycení války:

MAREK VLHA (ed.), Dopisy z války Severu proti Jihu. Korespondence českých vojáků v americké občanské válce, Brno 2010.
WILLIAM C. DAVIS, The Civil War in Photographs, London 2002.

Vystavená díla vztahující se k tématu:

John Sartain podle George Caleba Bingham, Okresní volby, 1852, ručně kolorovaná rytina
Michele Fanoli podle Richarda Catona Woodvilla, Politika v ústřicovém baru, 1851, litografie, ruční kolorování
Anonym podle Winslowa Homera, Potomacká armáda – odstřelovač na stráži, 1862, rytina na novinovém papíru

Témata k debatě se studenty:

Jak myslíte, že se v dílech projevuje společenské napětí? Jakou scénu byste si k ilustrování napětí vybrali vy? Ke komu se podobné tisky obracely? Liší se použité výtvarné prostředky podle cílového publika? Jak?

Mobilita a propojenost

Harlem v New Yorku se postupně stal střediskem afroamerické komunity, k níž patřily i specificky městské vrstvy, jako byli spisovatelé, umělci a intelektuálové. Právě velká města se už v 19. století stala cílem mnoha černošských obyvatel, protože jim svou anonymitou poskytovala ochranu před lynčováním, které bylo ve venkovských, zejména jižanských, oblastech stále běžné. Přes 2 miliony černých Američanů se přesunuly z Jihu do severních měst jen mezi světovými válkami, protože jižní státy přijaly řadu segregáčních zákonů, které od sebe měly oddělit černošské a bělošské obyvatelstvo.

Od konce první světové války se v Harlemu rozvíjela osobitá kultura, která posléze vypsela až na úroveň národního hnutí pod názvem Harlemská renesance, které bylo klíčové pro emancipaci černých Američanů.

Doporučená literatura vztahující se k tématu afroamerické kultury:

HAL FOSTER ET AL., Umění po roce 1900. Modernismus, antimodernismus, postmodernismus, Praha 2008.
KAREL VESELÝ, Hudba ohně. Radikální černá hudba od jazzu po hip hop a dále, Praha 2012.

Vystavená díla vztahující se k tématu:

William Henry Johnson, Slepý zpěvák, asi 1940, sítotisk s kolorováním temperou
Charles Wilbert White, We Have Been Believers, 1949, litografie na černém papíře
Elizabeth Catlett, Bez názvu (Harriet Tubman), 1953, linoryt

Témata k debatě se studenty:

Na jaké vlastnosti byli podle vás černošští umělci pyšní? Jak to vyjádřili v grafikách?

Doporučená literatura k americkým dějinám umění:

SARAH BURNS, American Art to 1900: a documentary history, Berkeley 2009.
AMY DEMPSEYOVÁ, Školy, styly, hnutí. Encyklopedický průvodce moderním uměním, Praha 2002.
HAL FOSTER ET AL., Umění po roce 1900. Modernismus, antimodernismus, postmodernismus, Praha 2008.
H. W. JANSON (ed.), American Art 1700 – 1960. Sources and documents, Englewood Cliffs 1965.